

ΤΑ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΜΝΗΜΕΙΟΥ ΠΕΣΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΟΤΟΜΗΣ ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ. Θ. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ

Επιμέλεια : **Αμβρόσιος Καρατζάς**

Έγιναν στην Αυλώνα το Σάββατο 21 Αυγούστου 1999 παρουσία Αρχών και πλήθους κόσμου, μέσα σε μια ωραία ατμόσφαιρα τα αποκαλυπτήρια του Μνημείου Πεσόντων και της προτομής του αιμνήστου ανθρωπιστή γιατρού Παναγιώτη Θεμ. Κανελλόπουλου. Η τιμητική αυτή εκδήλωση οργανώθηκε από τον Σύλλογο Αυλωνιτών, το Τοπικό Συμβούλιο του Δ.Δ Αυλώνας και το Πολιτιστικό Κέντρο Αυλώνας, υπό την αιγίδα του Δήμου Αυλώνας,

Ο χώρος που στήθηκε η προτομή παραχωρήθηκε από τον Δήμο Αυλώνας με ομόφωνη απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, και ευρίσκεται στην είσοδο της πλατείας του χωριού.

Γενική άποψη του χώρου της Προτομής και του Μνημείου πεσόντων.

Την αρχιτεκτονική μελέτη εκπόνησε δωρεάν η αρχιτέκτων μηχανικός κ. **Σοφία Αρσενίδου**. Η προτομή και το μνημείο πεσόντων φιλοτεχνηθήκαν από τον γλύπτη κ. Νικόλαο Δογούλη, και κατασκευάστηκαν στο χυτήριο έργων τέχνης της κ. Μ. Γαβαλά. Τις λίθινες κατασκευές κατασκεύασαν οι τεχνίτες κ.κ. Δημήτρης Γιάνναρης και Βασίλης Βουδούρης. Την εποπτεία και τον συντονισμό των ανωτέρω και της όλης εκδήλωσης είχε η παρακάτω

Επιτροπή Ανέγερσης Προτομής Γιατρού Παν. Θ. Κανελλόπουλου του Συλλόγου Αυλωνιτών υπό την προεδρία του Αμβρόσιου Καρατζά.

ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

1)	ΒΟΥΔΟΥΡΗΣ	Γεώργιος	Ιωάν.
2)	ΓΚΙΟΥΜΕΣ	Χρήστος	Δημ.
3)	ΚΑΠΕΡΩΝΗΣ	Διονύσης	Γεωρ.
4)	ΚΑΡΑΤΖΑΣ	Αμβρόσιος	Αριστ.
5)	ΚΟΛΕΤΣΟΣ	Θεόδωρος	Γεωρ.
6)	ΚΥΡΙΑΖΗΣ	Δημήτριος	
7)	ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΣ	Παναγιώτης	Δημ.
8)	ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΣ	Σωτήρης	Γεωρ.
9)	ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ	Κων/νος	Σταυρ.
10)	ΤΡΟΥΠΑΚΗΣ	Σπύρος	Κων.
11)	ΤΣΑΚΑΝΙΚΑΣ	Περικλής	Γεωρ.
12)	ΤΣΑΚΑΝΙΚΑΣ	Πολύβιος	Δημ.
13)	ΤΣΑΜΟΥΛΗΣ	Αθανάσιος	Χαρ.
14)	ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ	Γιάννης	Αρ.

Στην εκδήλωση παραβρέθηκαν κάπου χίλια άτομα από την Αυλώνα και τα γύρω χωριά, δεδομένου ότι ο τιμηθείς υπήρξε αδιαμφισβήτητα ξεχωριστή προσωπικότητα και ως γιατρός είχε πολλές φορές εξυπηρετήσει τους κατοίκους όλων των γειτονικών χωριών. Επίσης συμμετείχαν πολλοί συναγωνιστές του γιατρού από την Εθνική Αντίσταση, δεδομένου ότι ο αείμνηστος συμμετέχοντας στην Αντίσταση έπαιξε σημαντικό ρόλο εκείνη την περίοδο.

Την εκδήλωση τίμησαν επίσης με την παρουσία τους ο Μεσσήνιος υπουργός Αιγαίου κ. Σταυρος Μπένος, ο Αντινομάρχης Μεσσηνίας Παν. Νίκας, ο δήμαρχος Αυλώνος κ. Γιώργος Γαλάνης, ο βουλευτής Μεσσηνίας κ. Πέτρος Κατσιλιέρης, ο Δήμαρχος Κυπαρισσίας Ηλίας Τσίγκανος, ο επικεφαλής της μειοψηφίας του Δήμου Κυπαρισσίας Ηλίας Τσιμπλής, ο Πρόεδρος της ΟΤΟΕ Δημ. Κουσελάς, ο Γενικός Γραμματέας του Σ.Δ.Ο.Ε Γ. Κανελλόπουλος, ο Αντιδήμαρχος Περιστερίου Κώστας Καραμπέλας, ο Γεν. Διευθυντής της Εμπορικής Τράπεζας Γιώργος Μιχαηλός, ο εκπρόσωπος της Τράπεζας Πίστewς Στασινός Πετρόπουλος, ο Πρόεδρος της ΠΕΑΕΑ κι εκδότης των «Μεσσηνιακών Νέων» Βασίλης Γιαννίκος, ο Πρόεδρος των Συλλόγων Βαναδαίων και Πλατανιτών Τάκης Φιλντλίσσης και Νικ. Καραχάλιος, εκπρόσωποι Συλλόγων και πολιτιστικών φορέων, οι Τριφύλιοι συγγραφείς Διον. Πιπταράς, Πέτρος Μπίκος, Δημ. Κυριαζής, και Στάθης Παρασκευόπουλος, ο εκδότης της ΦΩΝΗΣ Θανάσης Τσαμούλης, Δημοτικοί Σύμβουλοι, εκπρόσωποι Μεσσηνιακών Συλλόγων οι πρόεδροι των Τοπικών Συμβουλίων των Δ. Δ. του Δήμου Αυλώνος, πρόεδροι Συλλόγων,

εκπρόσωποι αντιστασιακών οργανώσεων, η χήρα και ο ανιψιός του αιμνήστου γιατρού κ. Ειρήνη και Χρήστος Κανελλόπουλος κ.α. Την αρχική ιδέα να αποδοθούν τιμές στον Γιατρό είχε μια επιτροπή πρωτοβουλίας η οποία έστειλε την παρακάτω επιστολή:

**ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ ΑΝΕΓΕΡΣΗΣ ΠΡΟΤΟΜΗΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ Θ. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ
ΝΥΜΦΩΝ 81, ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ
163 41- ΑΘΗΝΑ**

**Προς τον:
Πρόεδρο του Κοινοτικού Συμβουλίου
Αυλώνας - ΤΡΙΦΥΛΙΑΣ
Κον Σωτ. Λαμπρόπουλο**

30/10/95

Κοιν.: Σύλλογος Αυλωνιτών Τριφυλίας
Πειραιώς 68β – 104 36 ΑΘΗΝΑ

**Θέμα: Ανέγερση Προτομής του γιατρού
Παναγιώτη Θ. Κανελλόπουλου
στη γενέτειρα του Αυλώνα**

Κύριοι,

Ο αείμνηστος γιατρός Παναγιώτης Θεμιστοκλή Κανελλόπουλος έχει καταξιωθεί στην συνείδηση των συγχωριανών του αλλά και των κατοίκων της ευρύτερης περιοχής της Τριφυλίας και Ολυμπίας, κυρίως για την βαθιά ανθρωπιά που έδειξε στην άσκηση του ιατρικού του επαγγέλματος, που για αυτόν υπήρξε μεγάλο κοινωνικό λειτούργημα, και που το υπηρέτησε με αφοσίωση ενδιαφέρον και βαθιά - ειλικρινή ανιδιοτέλεια.

Οι κάτοικοι του χωριού μας αλλά και της ευρύτερης περιοχής, κατέφευγαν στο ιατρείο του για τα προβλήματα υγείας που αντιμετώπιζαν, έχοντας εμπιστοσύνη στην επιστημονική του κατάρτιση και στον άνθρωπο και ήταν αυτός που τους γιάτρευε ή αυτός που τους συνιστούσε ειδικό γιατρό, ανάλογα με την περίπτωση. Ο Γιατρός επίσης έσπευδε πάντοτε, χωρίς ιδιαίτερη πρόσκληση, στα σπίτια και τα νοσοκομεία παρακολουθώντας την εξέλιξη της υγείας των ασθενών.

Εκτός από την συνεισφορά του στους παραπάνω τομείς, μεγάλη ήταν επίσης η συνεισφορά του Γιατρού, και ο ηγετικός του ρόλος στην οργάνωση των πρωτοπόρων αγωνιστών και πατριωτών της περιοχής μας στην Εθνική Αντίσταση του λαού μας εναντίον των ναζιστικών δυνάμεων κατοχής της χώρας, αλλά και η υπό τις οδηγίες του ανάληψη αντιστασιακών επιχειρήσεων, όπως το άνοιγμα των αποθηκών στο Κοπανάκι, Δώριο και Ψάρι και η διανομή των προϊόντων στους κατοίκους της περιοχής.

Κατά την διάρκεια της κατοχής της χώρας και κατά την διάρκεια του εμφυλίου πολέμου, ήταν αυτός που παρότι ανήκε σε μία παράταξη, ποτέ δεν χρησιμοποίησε την δύναμη που είχε για κατατρεγμό ανθρώπου αλλά αντίθετα

ήταν αυτός που με σύνεση απέτρεπε κάθε αδικία που μπορούσε να συμβεί στις δύσκολες εκείνες περιστάσεις και έσωσε πολλές ζωές συνανθρώπων μας αδιαφορώντας για τις πολιτικές τους πεποιθήσεις. Τις δεκαετίες του 1950 και του 1960 ο Γιατρός με την μόνιμη εγκατάσταση του στην Αθήνα ήταν μεταξύ των άλλων λίγων εκλεκτών συγχωριανών μας, το "αποκούμπι" όσων συγχωριανών τους έφερε η ανάγκη για επιβίωση και αναζήτηση καλύτερης τύχης στην Αθήνα. Παρόλα τα πενιχρά μέσα που διέθετε για πολλούς υπήρξε ο κηδεμόνας, για άλλους το γραφείο εύρεσης εργασίας, για άλλους το οικονομικό τους στήριγμα, για όλους όμως το γραφείο του εκτός από ιατρείο ήταν μια ανοιχτή πόρτα για οποιοδήποτε πρόβλημα αντιμετώπιζαν. Τα δύσκολα εκείνα χρόνια λόγω της κοντινής επαφής με όλους του συγχωριανούς ήταν και ο Γιατρός που έπαιζε σπουδαίο ρόλο στις προπαρασκευαστικές συναντήσεις και συζητήσεις μεταξύ των συγχωριανών μας για την σύσταση του Συλλόγου Αυλωνιτών Τριφυλίας αλλά και στην μετέπειτα λειτουργία του οποίου το έργο ήταν και είναι σημαντικό από κάθε άποψη τα τελευταία 40 χρόνια.

Κανένας δεν μπορεί να παραβλέψει την πολύχρονη και πολυδάπανη, για τα οικονομικά δεδομένα και της εποχής και του Γιατρού, ειδική έρευνα, συγγραφή και έκδοση δύο πολυτίμων, για τους Αυλωνίτες αλλά και για την ευρύτερη περιοχή της Τριφυλίας, βιβλίων του με τίτλους "ΚΑΡΑΜΟΥΣΤΑΦΑ - ΣΚΛΑΒΕΙΚΑ - ΤΡΟΥΚΑΚΙ Ιστορία - Λαογραφία" και "Η ΕΘΝΙΚΗ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΣΤΗ ΤΡΙΦΥΛΙΑ". Τα μέλη της επιτροπής πρωτοβουλίας αλλά και πολλοί συγχωριανοί και φίλοι του Γιατρού θυμούνται την συστηματική, υπομονετική και σε βάθος έρευνα όλων των πηγών που υπήρχαν, γραπτών και προφορικών, την διασταύρωση, αυτών των στοιχείων με άλλες πηγές και την ερμηνεία και εκλογίκευση που επιχείρησε. Η όλη προσέγγιση, η αντικειμενικότητα και ο σεβασμός προς την ιστορική αλήθεια στα διάφορα θέματα που διαπραγματεύεται στα δύο του βιβλία είναι διάφανη στον αναγνώστη των έργων του.

Για όλα αυτά που προσέφερε στους συνανθρώπους του ποτέ δεν ζήτησε οικονομικό αντιστάθμισμα. Ο σεβασμός, η εκτίμηση και αγάπη των συμπατριωτών του και του κοινωνικού συνόλου αποτελούσαν την αμοιβή του. Εκφράζοντας τα ιδανικά της παράταξης όπου είχε τάξει τον εαυτό του και εξασκώντας το ιατρικό του επάγγελμα ως λειτούργημα, ο Γιατρός ενσάρκωσε στο πρόσωπο του τον ιδεολόγο και τον επιστήμονα όπου ο άνθρωπος υπήρξε το κέντρο του ενδιαφέροντος του. Ο Γιατρός με την ζωή του έγινε παράδειγμα θετικό για τον σημερινό επιστήμονα - άνθρωπο αλλά και για τον άνθρωπο του μέλλοντος.

Σήμερα που η χώρα μας δέχεται απειλές και εκβιασμούς από διάφορα κέντρα, προσωπικότητες σαν τον Γιατρό αποκτούν επικαιρότητα και πρέπει να παραδειγματίζουν τις νεότερες γενιές.

Ο Γιατρός, ο ασυμβίβαστος αγωνιστής για την ελευθερία, την Δημοκρατία και την κοινωνική δικαιοσύνη, ο μεγάλος άνθρωπος, Παναγιώτης Θ. Κανελλόπουλος, έφυγε νωρίς από κοντά μας, σε μια εποχή που το συγγραφικό του έργο ήταν σε εξέλιξη και με αυτό θα μπορούσε να προσφέρει περισσότερα στις νέες γενιές. Έμειναν όμως ζωντανές στις μνήμες εκείνων

που τον γνώρισαν οι παρακαταθήκες του τις οποίες οφείλουμε να μεταδώσουμε και στις επερχόμενες γενιές, σε μία εποχή που δοκιμάζεται από την κατάπτωση των αξιών και των ιδανικών και κυριαρχείται από τον ατομικισμό, τον λαϊκισμό και τον ψευτοευδαιμονισμό. Το οφείλουμε στην πατρίδα μας, τα παιδιά μας και την κοινωνία. Γι' αυτό το πέρασμα του από τη ζωή και η δύσκολη αλλά γι' αυτό αξιοπρόσεχτη διαδρομή του σε εποχές, αδυσώπητα σκληρές, μπορεί και πρέπει να αποτελέσει φωτεινό παράδειγμα για όλους και κυρίως για τη νεολαία που αποτελεί το αύριο του κόσμου και την ελπίδα της κοινωνίας μας.

Η επιτροπή πρωτοβουλίας έχει την γνώμη πως η ανέγερση της προτομής του Γιατρού Π. Κανελλόπουλου στη γενέτειρα του Αυλώνα, είναι χρέος μας και αποτελεί ελάχιστη έκφραση ευγνωμοσύνης και σεβασμού προς το Γιατρό καθώς επίσης και προς όλους τους αγωνιστές της Εθνικής Αντίστασης και τους ανώνυμους απλούς ανθρώπους σε όλους του "πεινώντας και διψώντας την δικαιοσύνη", που με ανιδιοτέλεια έχουν τόσα πολλά προσφέρει στο κοινωνικό σύνολο.

Με τις σκέψεις μας αυτές απευθυνόμαστε στο Κοινοτικό Συμβούλιο της Αυλώνας Τριφυλίας, στο Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου Αυλωνιτών, σε όλους τους Αυλωνίτες ξεχωριστά, στους κατοίκους της ευρύτερης περιοχής καθώς και στους συναγωνιστές του Γιατρού με σκοπό όλοι από κοινού να εγκρίνουμε, να συγκατατεθούμε και να συμβάλλουμε στην ανέγερση της προτομής του, σαν ελάχιστο δείγμα τιμής και αναγνώρισης του ανθρώπου και του έργου του.

ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ

**ΑΡΝΟΚΟΥΡΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ
ΒΟΥΔΟΥΡΗΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ
ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ ΗΛΙΑΣ
ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ
ΚΑΡΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ
ΚΑΡΑΤΖΑΣ ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ**

**ΚΥΡΙΑΖΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ
ΤΣΑΚΑΝΙΚΑΣ ΠΟΛΥΒΙΟΣ
ΤΣΑΜΟΥΛΗΣ ΘΑΝΑΣΗΣ
ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ ΓΙΑΝΝΗΣ
ΦΙΛΗΤΙΣΗ ΣΟΦΙΑ**

Η ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ

Στα τέσσερα χρόνια που μεσολάβησαν από την πρόταση της **ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ ΑΝΕΓΕΡΣΗΣ ΠΡΟΤΟΜΗΣ του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ Θ. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ** μέχρι τα αποκαλυπτήρια, έγιναν όλα όσα έπρεπε να γίνουν για την βέλτιστη ολοκλήρωση του έργου. Δηλαδή συστάθηκε η **Επιτροπή Ανέγερσης Προτομής Γιατρού Παν. Θ. Κανελλόπουλου**, η οποία φρόντισε για την χρηματοδότηση, την αδειοδότηση, την μελέτη, την κατασκευή και την οργάνωση της τελετής αποκαλυπτηρίων, ταυτόχρονα δε φρόντιζε για την δημόσια προβολή του γεγονότος καθ' όλη την διάρκεια της προετοιμασίας. (βλέπε σε άλλο τμήμα το ιστορικό και οργανωτικό μέρος της εκδήλωσης).

Η εκδήλωση

Την εκδήλωση που άρχισε με τρισάγιο το οποίο έψαλαν οι ιερείς της Αυλώνας π. Δημήτριος και Σιδηροκάστρου π. Ιωάννης, Κεφαλοβρύσης π. Γεώργιος και ο π. Νικόλαος Αργυρόπουλος (καταγόμενος εκ Κεφαλοβρύσης) διέυθυνε και παρουσίασε το μέλος της Επιτροπής Ανέγερσης, εκπαιδευτικός Γιάννης Χριστόπουλος ο οποίος εκ μέρους της **Επιτροπής Ανέγερσης Προτομής Γιατρού Παν. Θ. Κανελλόπουλου** καλωσόρισε τους συμμετέχοντες , αναφέρθηκε επ' ολίγο στο ιστορικό του γεγονότος, τις δυσκολίες που συνάντησε η Επιτροπή στην εκτέλεση του έργου της και την ευτυχή κατάληξη με την σημερινή εκδήλωση . Κλείνοντας τον χαιρετισμό του ευχαρίστησε όσους βοήθησαν καθ' οιονδήποτε τρόπο το έργο της Επιτροπής και κυρίως τους χρηματοδότες οι οποίοι με επικεφαλής τις Τράπεζες ΕΜΠΟΡΙΚΗ και ΑΛΦΑ ΠΙΣΤΕΩΣ κάλυψαν τον προϋπολογισμό του έργου. Στην συνέχεια προχώρησε την τελετή με το παρακάτω πρόγραμμα της εκδήλωσης που είχε ετοιμάσει η Επιτροπή.

ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΙΓΙΔΑ ΤΟΥ ΔΗΜΑΡΧΟΥ ΑΥΛΩΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΗΡΙΩΝ

- 1) ΜΝΗΜΕΙΟΥ ΠΕΣΟΝΤΩΝ ΥΠΕΡ ΠΑΤΡΙΔΟΣ
- 2) ΠΡΟΤΟΜΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ Θ. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΤΟΠΟΣ : ΠΛΑΤΕΙΑ ΑΥΛΩΝΑΣ ΤΡΙΦΥΛΙΑΣ
ΗΜΕΡΑ : ΣΑΒΒΑΤΟ 21 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1999

ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΗΡΙΑ ΜΝΗΜΕΙΟΥ ΠΕΣΟΝΤΩΝ ΥΠΕΡ ΠΑΤΡΙΔΟΣ

19.25	Πέρας άφιξης επισήμων και προσκεκλημένων
19.25	Τρισάγιο
19.30	Αποκάλυψη μνημείου από επισήμους
19.35	Καλωσόρισμα από τον Πρόεδρο Συλλόγου
19.40	Καλωσόρισμα από τον Δήμαρχο Αυλώνα
19.45	Ομιλία με θέμα «.....ΑΜΥΝΕΣΘΑΙ ΠΕΡΙ ΠΑΤΡΗΣ» Γιάννης Γ. Παπαγεωργίου

ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΗΡΙΑ ΠΡΟΤΟΜΗΣ Π.Θ.ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ

20.00	Αποκάλυψη προτομής Π.Θ.ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ από επισήμους
20.05	Ομιλία για τη ζωή και το έργο του Π.Θ.ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ Γιάννης Δ. Γεωργακάς
20.15	Χαιρετισμός Συλλόγου Σκλαβαίων - Ηλίας Ε. Ηλιόπουλος
20.30	Δεξίωση προς τιμήν των επισήμων και προσκεκλημένων

Η αποκάλυψη του Ηρώου και της προτομής έγιναν από τον Υπουργό Σταύρο Μπένο, το βουλευτή Πέτρο Κατσιλιέρη, τον Αντινομάρχη Παν. Νίκα και το Δήμαρχο Αυλώνος Γ. Γαλάνη.

Ύστερα έδωσε τον λόγο με την σειρά που ακολουθεί στους ομιλητές, οι οποίοι μεταξύ των άλλων είπαν:

Ο π. Νικόλαος Αργυρόπουλος

Εκ μέρους των ιερέων μίλησε ο εκ Κεφαλόβρυσης ιερέας Νικόλαος Αργυρόπουλος, που συνεχάρη τους Αυλωνίτες για την πρωτοβουλία, τονίζοντας ότι η τιμή στους ήρωες, και ένα τέτοιος ήταν ο αείμνηστος γιατρός Παν. Κανελλόπουλος, αποτελεί κοινωνική παρακαταθήκη. Και τα δύο μαζί σηματοδοτούν την πορεία της Ελλάδας στο μέλλον, στο οποίο δεν μπορούμε να βαδίσουμε ξεχνώντας την ιστορία μας, τα ιδανικά και τις αξίες μας. Η Αυλώνα με τη σημερινή εκδήλωση γνωρίζει που βαδίζει και θέλω να συγχαρώ όσους είχαν την πρωτοβουλία, αλλά και την ευθύνη της σημερινής εκδήλωσης.

Κώστας Αδαμόπουλος

πρόεδρος του Συλλόγου Αυλωνιτών

Η Αυλώνα ξαναζεί την ιστορία της

Σήμερα η Αυλώνα ξαναζεί την ιστορία της, τιμά τα παιδιά της, τιμά τους ήρωες της, που δεν δίστασαν να δώσουν και την ίδια τη ζωή τους για τα ύψιστα ιδανικά της σωτηρίας της πατρίδος και την υπεράσπιση της ελευθερίας και της δημοκρατίας.

Το χωριό μας, θρονιασμένο πάνω σε αυτό το λόφο με τους απέραντους ορίζοντες, πάντοτε γεννούσε παιδιά ανήσυχα με ελεύθερη σκέψη, αγωνιστές και μαχητές της ελευθερίας, πρωτοστάτες σε όλους τους αγώνες του έθνους από το 1821, που πρώτοι εκτέλεσαν τον Αγά της περιοχής, Καρά Μουσταφά, δίνοντας το έναυσμα για τον γενικότερο ξεσηκωμό ολόκληρης της περιοχής και μέχρι τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο προσέφεραν αμέτρητους νεκρούς, θυσία στο βωμό της πατρίδος.

Αλλά ήρωες και άξιοι τιμών δεν είναι μόνο αυτοί. Ίδια τιμή πρέπει και σε κείνους που αφιέρωσαν τις γνώσεις τους και τη ζωή τους στην εξυπηρέτηση των συνανθρώπων τους, σε αυτούς που το ειρηνικό τους έργο είναι πάνω από προσωπικά συμφέροντα και ιδιοτελείς σκοπούς και ο ξεχωριστός τους βίος γίνεται παράδειγμα προς μίμηση. Ένας τέτοιος είναι ο Αυλωνίτης γιατρός Παναγιώτης Κανελλόπουλος.

Αυτούς τους ήρωες και αυτούς τους νεκρούς τιμάμε σήμερα και τα μνημεία τα οποία αποκαλύπτουμε θα θυμίζουν αιώνια την γενναιότητα και το ήθος των

ανδρών αυτών και θα πρέπει να γίνουν το σύμβολο ενότητας, αγάπης και ομόνοιας όλων μας, γιατί έχουμε υποχρέωση να τους δικαιώσουμε, να σεβαστούμε τους αγώνες, τους σκοπούς και τις ιδέες για τις οποίες θυσιάστηκαν και να φανούμε άξιοι συνεχιστές της ιστορίας τους.

Με την παρουσία σας αγαπητοί προσκεκλημένοι, κυρίες και κύριοι, συμβάλατε στην λαμπρότητα της γιορτής μας, συμμεριζόμενοι τους αγώνες μας, τιμώντας τα σύμβολα μας και τους ήρωες μας.

Θα ήθελα προτού τελειώσω να ευχαριστήσω θερμά και να συγχαρώ όλους όσοι συνέβαλαν στην ιδέα και την ολοκλήρωση του ωραίου και ιστορικού αυτού έργου. Ιδιαίτερα την επιτροπή, που εργάστηκε αδιάκοπα και αδιαμαρτύρητα για πολύ καιρό και όλους όσοι συνεισέφεραν οικονομικά και που λόγω μετριοφροσύνης δεν θέλησαν να ακουστούν τα ονόματα τους, και βέβαια αυτούς που εργάστηκαν για την επιτυχία της αποψινής εκδήλωσης.

Σας ευχαριστώ και πάλι, με την ευχή όλοι μαζί ενωμένοι και αγαπημένοι να μην ξεχάσουμε ποτέ την ιστορία μας, ποτέ τους ήρωες μας, ποτέ τους νεκρούς μας, ποτέ την Αυλώνα μας.

Ο Δήμαρχος Αυλώνας Γ. Γαλάνης

Μετά τον πρόεδρο του Συλλόγου Αυλωνιτών, που άνοιξε την εκδήλωση, καλωσόρισε τους προσκεκλημένους ο δήμαρχος Αυλώνας Γιώργος Γαλάνης, τονίζοντας ότι η πρωτοβουλία των Αυλωνιτών είναι πρωτοποριακή με πολλαπλά μηνύματα. «Αφ' ενός τιμώνται οι πεσόντες στους αγώνες υπέρ πατρίδος συμπατριώτες μας και αφετέρου ο ανθρωπιστής-γιατρός, ο κοινωνικός αγωνιστής και αντιστασιακός Παναγιώτης Κανελλόπουλος». Και κατέληξε ο κ. Γαλάνης: «Είναι τιμή για μένα και για την Αυλώνα η παρουσία σας, που δείχνει, ακριβώς, τη σημασία και το νόημα της σημερινής εκδήλωσης. Σας ευχαριστώ που ήλθατε».

Ο Υπουργός Σταύρος Μπένος

Χαιρετίζοντας την εκδήλωση εκ μέρους της κυβέρνησης ο υπουργός Αιγαίου, βουλευτής Μεσσηνίας Σταύρος Μπένος, αναφέρθηκε στο αρμονικό δέσιμο του Μνημείου Πεσόντων και της Προτομής του γιατρού Παν. Κανελλόπουλου, εξαίροντας την προσφορά των ηρώων των εθνικοαπελευθερωτικών αγώνων, αλλά και την κοινωνική-ανθρωπιστική προσφορά του Γιατρού Κανελλόπουλου, που ξεχώρισε καθ' όλο το βίο του για την ανιδιοτελή προσφορά του στον άνθρωπο και την κοινωνία, αλλά και τους κοινωνικούς αγώνες του, για ένα καλύτερο μέλλον της πατρίδας. Αφού συνεχάρη την Επιτροπή για την πρωτοβουλία και την οργάνωση της εκδήλωσης απευθύνθηκε στην σύζυγο του αείμνηστου γιατρού κα Ειρήνη, που ήταν παρούσα, λέγοντας της ότι η μεγαλύτερη δικαίωση του Γιατρού είναι η παρούσα εκδήλωση, που τιμάται με τον καλύτερο τρόπο από τη γενέτειρα και τους ανθρώπους της, που με τόση συνέπεια υπηρέτησε ως γιατρός, συγγραφέας και κοινωνικός αγωνιστής.

Ο Αντινομάρχης Π. Νίκας

Εκπροσωπώντας τον απουσιάζοντα Νομάρχη Δημ. Δράκο, ο Α' αντινομάρχης Παναγιώτης Νίκας, απηύθυνε χαιρετισμό στην εκδήλωση μεστό περιεχομένου, πράγμα που προκάλεσε τα συνεχή χειροκροτήματα του κόσμου.

Ο κ. Νίκας εξήρε κατ' αρχήν την πρωτοβουλία χαρακτηρίζοντας τη πρωτοποριακή και μοναδική για τη Μεσσηνία, τονίζοντας ότι μέσα από αυτή διαφαίνεται το επίπεδο των Αυλωνιτών και η πίστη τους στα ιδανικά της πατρίδας και τις αξίες της ζωής. Η τιμή στους ήρωες, υπογράμμισε ο κ. Νίκας, δεν είναι ένα απλό μνημόσυνο, είναι συνεπής στάση ζωής που παράγει πολιτισμό και σηματοδοτεί την πορεία του τόπου στο μέλλον.

Από τη μία είναι οι ήρωες που έπεσαν υπέρ πατρίδος, από την άλλη ένας κοινωνικός ήρωας, ο ανθρωπιστής γιατρός Παν. Κανελλόπουλος, με την πολυσχιδή προσφορά στην επιστήμη, στην κοινωνία και την πατρίδα. Αυτή η αρμονία και η διαχρονικότητα, κατέληξε ο κ. Νίκας, μαζί με την άφογη αισθητικά και εικαστικά διαμόρφωση του χώρου, η καλλιτεχνική αξία του μνημείου και της προτομής, καθώς και το περιεχόμενο της αποψινής εκδήλωσης κατατάσσει την Αυλώνα στην πρωτοπορία και αξίζουν σε όλους θερμά συγχαρητήρια. Τέτοιες πρωτοβουλίες τις έχει ανάγκη ο τόπος, τις έχουμε ανάγκη όλοι μας.

ΓΙΑΝΝΗΣ Γ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

«... ΑΜΥΝΕΣΘΑΙ ΠΕΡΙ ΠΑΤΡΗΣ»

Φως ιλαρόν άγιας δόξας πλημμυρίζει τις καρδιές όλων μας τούτη την ώρα καθώς χρέος ιερό μας εγκαλεί ν' αποτίσουμε τον οφειλόμενο φόρο τιμής στις ηρωικές ψυχές των πεσόντων συμπατριωτών μας στους εθνικοαπευλευθερωτικούς πολέμους και κυρίως στο σκληρό πόλεμο του 1912-13. Οι ηρωικοί μας πεσόντες είναι διδάχοι του αιώνιου εθνικού μαθήματος της Ελληνικής αρετής αλλά και της αξίας της συμβολής των αφανών στα μεγάλα ιστορικά επιτεύγματα του Γένους μας.

Στο ιστορικό έπος του 1912-13 διέλαμψε το Ελληνικό ήθος, το μένος και το σθένος της φυλής και το ιδανικό της θυσίας για την Πατρίδα και τη δόξα της. Αυτό το ιδανικό εξύμνησαν οι μεγάλοι ποιητές, φιλόσοφοι και ρήτορες που απαθανάτισαν με τον αποφθεγματικό τους λόγο, την εναργέστατη έκφραση του: **«Η πατρίς φίλτατον βροτοίς»**

«Είς οιωνός άριστος, αμύνεσθαι περί Πάτρης».

Στην Τροία ένας γενναίος υπερασπιστής, ο Πολυδάμας, που ήταν και Σύμβουλος του Έκτορα, είπε στον Έκτορα να μην επιχειρήσουν μια συγκεκριμένη επίθεση που είχαν σχεδιάσει διότι «οι οιωνοί δεν ήταν καλοί». Αυτός του απάντησε: «Οι καλλίτεροι οιωνοί για την πατρίδα είναι οι αγώνες γι' αυτήν». Ανεξάρτητα, βέβαια, από την έκβαση της μάχης ή του πολέμου.

**«Μητρός τε και πατρός και των άλλων προγόνων
απάντων τιμιότερον εστί η πατρίς και σεμνότερον και**

αγιότερον και εν μείζονι μοίρα και παρά θεοίς και παρ' ανθρώποις τοις νουν έχουσιν»

Όρκος των Αθηναίων εφήβων προς την πατρίδα. Είναι η υπέρτατη υποθήκη αγάπης προς την πατρίδα. Της αγάπης που μας ενώνει με το θάνατο με τούτη τη γη μ' ένα αίσθημα μεταφυσικό.

Κάτω από τη γαλάζια στέγη του Ελληνικού ουρανού ανδρώθηκε η κοινή ζωή 30 αιώνων με παρανομαστές την κοινή γλώσσα, τα κοινά ιδανικά, τις κοινές πηγές αίματος, τις κοινές παραδόσεις και τα κοινά ήθη και έθιμα. Αυτή η ζωή υπάρχει «δυνάμει» μέσα στον καθένα μας. Υπάρχει σαν βίωμα κληρονομικό, σαν θρύλος, σαν παραμύθι, σαν τέχνη και τραγούδι. Υπάρχει ακόμα σαν κοινή μοίρα της φυλής που ζει, αγωνίζεται, χτυπά και πάσχει επί τρεις χιλιάδες χρόνια, στον ίδιο τόπο, στους ίδιους κάμπους, στα ίδια βουνά, στις ίδιες θάλασσες. Μόνο και μόνο για ν' ανασαίνει ελεύθερα, να τραγουδά με τη φωνή της Οδύσσειας. Οι Έλληνες έχουμε το πικρό προνόμιο ν' ανήκουμε σ' ένα τόπο που η μοίρα του είναι να πληρώνει την κίνηση της ιστορίας του κόσμου με αίμα και πόνο. Οι τιμώμενοι πεσόντες ήρωες, μας υπενθυμίζουν ότι η ελληνική διάρκεια οφείλεται στην ενεργό διατήρηση του πνεύματος της αυτοθυσίας για την πατρίδα και τα ιδανικά της. Και απαιτούν απ' όλους μας να φωτισθούμε από το υψηλόφρονο παράδειγμα της φιλοπατρίας τους. Συγχρόνως δε μας εμπνέουν το σεβασμό και το δέος της ολοκληρωτικής προϋπόθεσης προσφοράς μέσα από το ένδοξο θέσφατο:

«Αμυνώ δε μόνος και μετά πάντων και ιερά τα πάτρια τιμήσω».

Ο πατριωτισμός των Ελλήνων ανέθαιε από αιεπάρθενη γη. Ανάβλυσε από άχραντο χνώτο τιμίων συνειδήσεων και ακτινοβόλησε οικουμενικά.

Τιμή και δόξα στους μάρτυρες της Πατρίδας και της Ελευθερίας που κέρδισαν τη δάφνη του ήρωα και που μας κάνουν υπερήφανους.

Το αντιστύλι της επιβίωσης στηρίζεται στον ασάλευτο τόπο των τάφων. Τ' άνθη και οι καρποί της ιδέας φυτρώνουν από τον τάφο του ήρωα.

Από εδώ, την Ωραία Πύλη, το Άγιο Βήμα του θυσιαστηρίου, το ηρώο της Αυλώνας επιθυμώ να συμπληρώσω και να επαναλάβω:

Η Πατρίδα είναι μια έννοια μεγάλη. Απόλυτη. Δεν επιδέχεται καμιά αλλοίωση. Και ο πατριωτισμός δεν πρέπει να οδηγεί στον στείρο και άγονο εθνικισμό γιατί τότε γίνεται φανατισμός και μισαλλοδοξία. Μερικοί, ευτυχώς λίγοι, θεωρούν τους εαυτούς των περισσότερο πατριώτες από τους άλλους. Τότε οδηγούμεθα στην πατριδοκαπηλία. Η οποία εγκληματεί. Έχει επιφέρει τόσα δεινά και καταστροφές στον τόπο μας. Η πατριδοκαπηλία είναι και ανοησία, χωρίς βάθρο λογικής.

Η αγάπη όλων των αποχρώσεων και εκφράσεων είναι πηγή ζωής. Αντίθετα το μίσος είναι βάραθρο θανάτου. Ας μαλακώσουμε τις καρδιές μας και ας αφήσουμε τους διπλανούς να μας αγαπήσουν. Αγάπη χωρίς ανταλλάγματα. Είναι έκφραση μεγαλείου της ανθρώπινης ψυχής.

Κλίνουμε ευλαβικά το γόνυ στη μνήμη σας αθάνατοι νεκροί μας και σας σευγνωμονούμε για τη θυσία σας στον τόπο, στην Ελλάδα, στην Ιστορία.

Αιωνία η μνήμη σας αθάνατοι νεκροί!

ΓΙΑΝΝΗΣ Δ. ΓΕΩΡΓΑΚΑΣ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Θ. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ

Παράδειγμα για το πως πρέπει να είναι ο σωστός άνθρωπος

ΕΙΜΑΣΤΕ εδώ συγκεντρωμένοι για να κάνουμε τα εγκαίνια ενός έργου που έγινε για να τιμήσουμε τους πεσόντες στις μάχες υπέρ πατρίδος. Και για να τιμήσουμε επίσης ένα γιατρό που ξεχώρισε με την σοφία του και με την συνετή πατριωτική δράση του. Τον έχουμε παράδειγμα περί του πως πρέπει να είναι ο σωστός άνθρωπος. Το Γιατρό Παναγιώτη Κανελλόπουλο.

Συγχαρητήρια αξίζουν στην Επιτροπή που είχε την ιδέα να γίνει αυτό το έργο και είχε την επιμονή να το φέρει εις πέρας. Για να είναι μνημείο και στολίδι αιώνιο για το χωριό μας.

Είναι ωραίο να τιμούμε με τέτοιο τρόπο αυτούς που πέσανε σε μάχες για τη πατρίδα. Και να γίνεται αυτή η τιμή με δημόσια φροντίδα. Για τους πεσόντες, ας μου επιτραπεί να αναφερθώ και να προσθέσω όσα ταιριάζουν εδώ από τον Επιτάφιο του Περικλή. Είναι αυτός ο επιτάφιος λόγος του Περικλή το κλασικό αριστούργημα του γραπτού λόγου. Τον εξεφώνησε ο Περικλής σε επιτάφιο μνημόσυνο που έγινε στην Κεραμικό για τους πεσόντες στις πρώτες μάχες του Πελοποννησιακού Πολέμου. Είπε ο Περικλής: «Λεν είναι βέβαια εύκολη υπόθεση να βρεις και να πεις για όλα τα καλά που είχαν αυτοί που έπεσαν. Και δεν είναι εύκολο να πείσεις και τους άλλους που ακούνε, για το πόσο άξιοι ήσαν αυτοί που έπεσαν. Γιατί όποιος ξέρει γι αυτούς μπορεί να νομίσει ότι αυτά που ακούει είναι λιγότερα από την πραγματικότητα. Όποιος δεν τους γνωρίζει θα νομίζει ίσως ότι αυτά είναι υπερβολικά. Γιατί τόσο μόνο αντέχει ο άνθρωπος να ακούει για τους άλλους, όσα νομίζει για τον εαυτό του ότι είναι ικανός να κάνει. Γιατί αν ακούει να λένε παρά πάνω, τον πιάνει η ζήλεια. Κι' ούτε που τα πιστεύει. Γι' αυτό κι' εγώ θα προσπαθήσω να πετύχω, όσο μπορώ πιο πολύ, να συμφωνήσουν όλοι σε όσα θα πω. Έχω τη γνώμη πως δεν θα ήταν αταίριαστο να ειπωθούν τα πράγματα αυτά (γι αυτούς που τιμούμε σήμερα) γιατί όλοι όσοι είναι μαζεμένοι εδώ θα έχουν κάτι να κερδίσουν αν τ' ακούσουν.

Το πολίτευμα μας (η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ) δίνει σε όλους τα ίδια δικαιώματα και τις ίδιες ευκαιρίες. Λεν είναι μόνο που ζούμε ελεύθερα, είναι κυρίως που δεν κοιτάζουμε με υποψία ο ένας τον άλλον. Λεν θυμώνουμε με το γείτονα μας που κάνει κάτι με τη δική του όρεξη, αφού δεν βλάπτει ούτε στενοχωρεί τους άλλους.

Τους φίλους μας τους κερδίζουμε πιο πολύ κάνοντας εμείς ό,τι καλό μπορούμε γι' αυτούς. Και όχι να περιμένουμε να κάνουν οι άλλοι για μας. Και κάνουμε το καλό πιο πολύ γιατί αισθανόμαστε άνθρωποι ελεύθεροι με την καλοσύνη μέσα μας, παρά να κάνουμε κάτι για το συμφέρον μας.

Με το καλό που έκαναν αυτοί εδώ (οι πεσόντες) έδωσαν το παράδειγμα. Τη ζωή τους την ένοιωθαν σαν κοινή εισφορά τους στην κοινή υπόθεση. Γι' αυτό κι εμείς τη δόξα τους θεωρούμε καθήκον μας να τη μνημονεύουμε αιώνια. Όχι

τόσο για το έργο που έκαναν όσο για την καλοσύνη και για το πώς ένοιωθαν το χρέος τους να κάνουν το καλό.

Τους γονείς αυτών εδώ δεν τους κλαίω, όσο θέλω να τους παρηγορήσω. Γιατί η αίσθηση της τιμής είναι το μόνο που δεν περνάει ποτέ, δεν γερνάει. Γιατί εκείνο που φέρνει πιο πολλή και πιο αγνή χαρά, δεν είναι να κερδίζει κανείς χρήματα, αλλά είναι το να τον τιμούνε».

Σας μετέφερα εδώ λίγα από την επιτάφιο του Περικλή όσα νόμιζα ότι ταιριάζουν για να μπω στον έπαινο για τη ζωή και για το έργο του ανθρώπου που τιμούμε σήμερα. Του ΓΙΑΤΡΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ.

Πρώτα θα σας πώ για όσα έζησα κοντά και δίπλα στον Παναγιώτη Κανελλόπουλο, κυρίως πριν τον πόλεμο, πριν το 1940, όταν εκείνος ήταν φοιτητής της Ιατρικής κι εγώ ήμουν ένα μικρό παιδί που αναγκάστηκα στα 13 μου χρόνια να φύγω από το Καραμούσταφα το 1926. Γιατί ο πατέρας μου, που του λήστεψαν το μαγαζί του και του τα πήραν όλα, δεν είχε ούτε 100 δραχμές να δώσει για την εγγραφή μου στη Δευτέρα του Γυμνασίου. Έτσι με γνώρισε ο Παναγιώτης Κανελλόπουλος στην Αθήνα: φτωχό παιδί, άρρωστο και καθώς έφυγα από το μπακάλικο που ο θεός μου το πούλησε, έμεινα και χωρίς δουλειά.

Με αγκάλιασε τότε με μια καλοσύνη και μια αγάπη που με ξάφνιασε. Μου έδωσε στέγη στην μικρή του κάμαρα, μου έδωσε τροφή, μου έδωσε ενδιαφέρον και κάποια ελπίδα. Γιατί τότε όλα γύρω μου ήταν μαύρα.

Αλήθεια, υπό αυτές τις συνθήκες τί μπορούσε να περιμένει από μένα σαν ανταπόδοση; Λογικά ΤΙΠΟΤΑ. Αλλά ο Παναγιώτης Κανελλόπουλος σε όλη του τη ζωή δεν έκανε το καλό σε όσους περίμενε αμοιβή ή ανταπόδοση.

Έτρεχε σε αρρώστους που είχαν ανάγκη θεραπείας χωρίς ποτέ να κοιτάει τι φρόνημα είχαν ή σε ποια παράταξη ανήκαν. Υπάρχει ένας όρκος που δίνουν οι Γιατροί την ώρα που παίρνουν το δίπλωμα τους. Είναι ο γνωστός όρκος του Ιπποκράτη, που δίνουν όλοι οι γιατροί, όλου του κόσμου. Και θα ευχόμουν να υπάρχουν πολλοί γιατροί που αισθάνθηκαν βαθιά μέσα τους αυτό τον όρκο και να τον τηρήσουν με τόση ευλάβεια όση ο Γιατρός Παναγιώτης Κανελλόπουλος.

Ο Παναγιώτης Κανελλόπουλος πίστευε στην διαλεκτική. Όλα τα έλυne με τη συζήτηση, με επιχειρήματα, με την πειθώ. Μπορεί να οργιζόταν για κάτι, όπως όλοι οι άνθρωποι. Η διαφορά είναι ότι εκείνος δεν το έδειχνε. Κανένας ποτέ δεν τον άκουσε να φωνασκεί, να γίνεται έξω φρενών. Δεν προσέβαλε ποτέ κανέναν. Ό,τι έλεγε ήταν σε φιλικό τόνο. Ο Παναγιώτης Κανελλόπουλος ήταν πολύπτυχος. Είχε γνώση για πολλά, πέρα από την Ιατρική.

Αλλά μήπως όταν πήρε κάποια δύναμη, κάποια αρχή, μήπως άλλαξε; Άλλαξε, ΝΑΙ! Αλλά προς το καλύτερο, «αρχή άνδρα δείκνυσιν» έλεγαν οι αρχαίοι μας πρόγονοι. Έμεινε και τότε σεμνός, καθόλου εγωιστής. Έμεινε απλός και ωραίος. Έμεινε με εκείνο το γλυκό χαμόγελο για όλους. Ακόμα και γι' αυτούς που τον κατηγορούσαν. Δεν γνώρισα από κοντά τον άλλο γιατρό μας, τον χωρίς σύνορα. Για το δικό μας λέω, για τον ΟΔΥΣΣΕΑ ΒΟΥΔΟΥΡΗ που πολλές χώρες χωρίς σύνορα μιλάνε για την δική του καλοσύνη και την ανθρωπιά του.

Να! Το μικρό Καραμούσταφα τί γιατρούς και τί ανθρώπους βγάζει! Και μας κάνει να νοιώθουμε υπερηφάνεια γι' αυτούς.

Μου είπαν μερικοί: «θα πάς να βγάλεις λόγο για τον Κανελλόπουλο; ξέρεις ότι πολλοί έχουν αντιρρήσεις πρόσεχε τι θα πεις» και πολλά άλλα μου είπαν. Και απάντησα εγώ: «Ναι. Γιατί όχι! Σε μια δημοκρατία υπάρχουν και αντιρρήσεις και αντίλογοι. Όπου ακούς για παμφηφία 96 ή 100% εκεί μυρίζει φασισμός. Εκεί μόνον δεν υπάρχουν αντιρρήσεις». Εμείς πιστεύουμε στη διαλεκτική στο διάλογο! Αυτά προάγουν τη δημοκρατία. Εδώ ισχύει του Βολτέρου ο ορισμός: «Δεν συμφωνώ μ' αυτά που λες θα αγωνίζομαι όμως για να έχεις το δικαίωμα να τα λές...». Η δεν είναι έτσι;

Τώρα θα ήθελα να πώ λίγα για τα δύο βιβλία που έγραψε ο Παναγιώτης Κανελλόπουλος. Για το πρώτο, το μεγάλο βιβλίο για τα τρία χωριά του Αυλώνα, σπεύδω να πω ότι όσοι δεν το δεν το διάβασαν... χάνουν. Το όνομα του βιβλίου είναι «ΚΑΡΑΜΟΥΣΤΑΦΑ - ΣΚΛΑΒΕΪΚΑ - ΤΡΟΥΚΑΚΙ». Ο τίτλος αυτός το αδικεί. Το αδικεί γιατί το υλικό του και το νόημα του είναι πολύ ευρύτερα, είναι και μια συνοπτική ιστορία όχι μόνο για το μικρό μας τόπο, αλλά και για όλη την Ελλάδα και για τα Βαλκάνια. Είναι ένα βιβλίο ντοκουμέντο και εκπαιδευτικό. Συνιστώ στο Σύλλογο να το ανατυπώσει και να φροντίσει να διαδοθεί και να διαβασθεί από όλους. Ευχαρίστως θα μετάσχω στην δαπάνη επανέκδοσης. Και μόνο αυτό το βιβλίο θα καταξίωne το Γιατρό Κανελλόπουλο και σαν φιλόλογο και σαν συγγραφέα. Μ' αυτήν την έννοια θα ήθελα να πω ξανά ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ σ' αυτούς που αποφάσισαν για την προτομή του Παναγιώτη Κανελλόπουλου. Ο Γιατρός πρέπει να δούλεψε πολύ, πρέπει να έκανε έρευνες επιτόπιες για εξακριβώσεις, για τοπωνύμια χώρων, εκκλησιών κλπ. Πρέπει να διάβασε πολλά αρχεία. Όλα αυτά όμως άξιζαν τον κόπο. Γιατί έδωσε σε όλους εμάς σωστή πληροφόρηση για τον τόπο μας, για την καταγωγή μας, για τους προγόνους μας.

Τώρα: Λίγα λόγια για τις ρίζες μας. Όλοι έχουμε μια ιδέα για την αγωνία ενός «έρημου» παιδιού, που δεν ξέρει που είναι οι γονείς του. Δεν τους είδε ποτέ, δεν άκουσε, δεν έμαθε τίποτα γι' αυτούς. Παίρνει τους δρόμους, σκίζει τα βουνά, δεν κουράζεται να ρωτάει. Διψάει, αγωνιά να τους βρει. Ρωτάει ποίοι ήσαν, τι απέγιναν, που ζουν τώρα, αν ζουν. Και να εμείς που δεν ξέρουμε για την ιστορία, για την μικρή ιστορία την δική μας, για τις ονομασίες των χωριών μας και των χωραφιών μας, για τους προγόνους μας. Για τις συνήθειες και για τις παραδόσεις τους... και για τόσα άλλα... Να ένας γιατρός που νοιάστηκε, που ερεύνησε, που κόπιασε να τα ξεδιαλύνει όλα αυτά και να μας τα μεταδώσει με το βιβλίο του. Ένα τόσο πλούσιο βιβλίο. Σ' ευχαριστούμε Γιατρέ Παναγιώτη Κανελλόπουλε. Η προτομή που σου αφιερώσαμε και η γιορτή που σου κάνουμε εδώ σήμερα είναι μικρή ανταμοιβή.

Στις σελίδες του βιβλίου αυτού θα βρείτε το πώς βήμα - βήμα οι προγονοί μας πέτυχαν να βιώνουν μέσα στις τόσες δυσχέρειες της πρωτόγονης τότε ζωής. Κάτω από τον τούρκικο ζυγό αλλά και μετά. Μέσα στα χρόνια των πολέμων και των ανακατατάξεων. Ανάμεσα σε πολλούς εχθρούς και σε

λίγους φίλους. Πώς πρωτομάθανε να καλλιεργούνε, πώς πρωτομάθανε γράμματα, και πως τα παιδιά τους αξιωθήκανε να γίνουν δάσκαλοι, επιστήμονες και επιχειρηματίες. Θέλω να πώ ότι πέρα από όσα ξέρουμε και τα ζούμε ο Παναγιώτης Κανελλόπουλος μας τα δίνει με αριθμούς και με ημερομηνίες που με αγώνες συγκέντρωσε.

Έχει αυτό το βιβλίο και σελίδες γεμάτες δροσιά και αγάπη. Τις σελίδες για το γάμο, για τις γαμήλιες γιορτές. Για τα τραπέζια, για τα τραγούδια, για τους χορούς. Για τα έθιμα που τώρα πια τα ξεχάσαμε. Αμερικανοποιηθήκαμε. Διάβασα όλα με προσοχή, με κατάνυξη. Και θυμήθηκα, και τί δε θυμήθηκα: Για τα πανηγύρια, για τις γιορτές μας, για τις καλές αγνές εκείνες μέρες. Για τις αγάπες και για τα ντέρτια μας. Παναγιώτη Κανελλόπουλε μας έκανες να ξαναζήσουμε εκείνες τις μέρες. Και πάλι σε ευχαριστούμε.

Τώρα για το βιβλίο της αντίστασης. Είναι ένα βιβλίο ντοκουμέντο. Γραμμένο από έναν που αισθάνεται βαθιά μέσα του αγάπη για την πατρίδα. Η θλίψη γιατί η πατρίδα ήταν υπόδουλη στους Γερμανοίταλους, τον ωθούσε να δώσει όλες τις δυνάμεις του ώστε μαζί με όλους που είχαν την ίδια αγωνία για την Ελευθερία, να νικήσουν τους κατακτητές και να τους διώξουν από τον χλιοαγαπημένο τόπο τους. Σε όλες τις σελίδες θα βρει κανείς τις θύμησες για τα ηρωικά κατορθώματα του 21. Δεν το λέει αλλά από παντού βγαίνει το: «ούκ εά με καθεύδειν το του Μιλτιάδου τρόπαιον...» Ο Μιλτιάδης νίκησε τα πολλά εκατομμύρια των Περσών, γιατί εμείς δεν μπορούμε να νικήσουμε τα λιγότερα εκατομμύρια των Γερμανοίταλων; Κι' έχουμε και τόσους πολλούς συμμάχους; Στις σελίδες του βιβλίου αυτού θα βρείτε τα ονόματα και τα κατορθώματα όλων των αφανών ηρώων που έπεσαν σ' αυτόν τον ιερόν αγώνα. Θα δείτε ότι ο Γιατρός Κανελλόπουλος δεν θεράπευσε μόνον τραύματα, δεν ενθάρρυνε μόνον απελπισμένους, δεν ήταν μόνον ένας χαλκέντερος μαχητής που από βουνό σε βουνό όλης της Μεσσηνίας έψαχνε να βρει λύσεις για όλα τα χιλιάδες προβλήματα...

Ο Γιατρός Κανελλόπουλος στην πράξη αποδείχθηκε και ικανός «Μάνατζερ», και καλός συντονιστής για τους εκατοντάδες θαρραλέους μαχητές, οι οποίοι όμως από το τίποτα έψαχναν να βρουν τρόπους για να φτάσουν στην ΝΙΚΗ και στην ΛΕΥΤΕΡΙΑ της πατρίδας. Ωσπου τελικά και η Νίκη ήλθε και η Λευτεριά. Δεν θα ήθελα να παρασιωπήσω τις αντιρρήσεις και τις αντιθέσεις που μερικές φορές καταλήξανε σε μάχες και σε σκοτωμούς. Ο Παναγιώτης Κανελλόπουλος προσπάθησε να τα προβλέψει και να τα αποσοβήσει αυτά. Λεν το κατόρθωνε όλες τις φορές. Γιατί την γκρίνια και την διχόνοια την έχουμε μέσα μας, στο αίμα μας. Από τα χρόνια εκείνα τα παλιά.

Ο Μιλτιάδης πέθανε στη φυλακή. Ο Θεμιστοκλής πέθανε εξόριστος στην Περσία. Το ίδιο και ο Αλκιβιάδης. Έλληνες σκότωσαν τον Ανδρούτσο. Έλληνες έκλεισαν στο μπουντρούμι του Παλαμηδιού το γέρο του Μοριά. Και όλα αυτά ένας σοφός Μακρυγιάννης δεν κατάφερε να τα απολείψει.

Να με συγχωρήσετε που θα πω τη στροφή από το γνωστό λαϊκό τραγουδάκι:

«Σ' αγαπάω μεν αλλά,
δεν αλλάζω εγώ μυαλά!
Έτσι ήμουν, έτσι είμαι

κι' έτσι θάμαι!»

Θα τελειώσω με τούτο:

Ναι! Ο Κανελλόπουλος είχε σαν άνθρωπος και μερικές κακές πλευρές. Ας πούμε γι' αυτό όλοι μαζί, και οι τυχόν διαφωνούντες, το γνωστό «ο αποθανών δεδικαίωται».

Ας θυμηθούμε εδώ σήμερα μόνον τα καλά του που ήταν **ΤΟΣΑ ΠΟΛΛΑ, ΜΑ ΤΟΣΑ ΠΟΛΛΑ!**

Αιωνία σου η μνήμη αγαπημένε μας Γιατρέ Παναγιώτη Κανελλόπουλε
ΑΙΩΝΙΑ ΣΟΥ Η ΜΝΗΜΗ.

ΗΛΙΑΣ Ε. ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ

Κοινωνικός Αγωνιστής ο Γιατρός Κανελλόπουλος

Η πρωτοβουλία συμπατριωτών μας για την ανέγερση Μνημείου προσφοράς του Γιατρού Κανελλόπουλου, υιοθετήθηκε και στηρίχθηκε από το σύνολο των Αυλωνιτών και πολλών άλλων και με την έγκριση της πολιτείας έγινε πραγματικότητα και αποτελεί πλέον Ιστορικό Σταθμό για την Αυλώνα.

Η πρωτοβουλία αυτή ασφαλώς τιμά τους εμπνευστές, αλλά και όσους βοήθησαν για την υλοποίηση του ιστορικού και κοινωνικού αυτού έργου. Το έργο αυτό έγινε προς τιμή και σε ανάμνηση του Γιατρού, που πρέπει να τον θυμόμαστε και να ΜΗΝ ξεχνάμε ότι υπήρξε επιστήμονας Γιατρός, θυσίασε την επαγγελματική του καριέρα την εποχή που οι Γιατροί ήσαν περιζήτητοι, εγκαταστάθηκε στην γενέτειρα του και προσέφερε τις επιστημονικές υπηρεσίες του με αφοσίωση και ανιδιοτέλεια, σε οποιονδήποτε είχε την ανάγκη του, χωρίς να υπολογίζει τον κόπο, τις δύσκολες συνθήκες μετακίνησης την εποχή εκείνη.

Καβαλάρης στο άλογο στην Τριφυλία και Ολυμπία. Σωτήρας και χωρίς διάκριση πλουσίων και πτωχών, αδιαφορώντας για τις πολιτικές πεποιθήσεις. Για την προσφορά του αυτή ο σεβασμός, η εκτίμηση και η αγάπη των συμπατριωτών του αποτελούσαν την αμοιβή του.

Πέρα από Γιατρός υπήρξε κοινωνικός αγωνιστής, συγγραφέας, αντιστασιακός, εργάστηκε σε μια εποχή που η χώρα μας σπαρασσόταν από την ξένη κατοχή χωρίς ποτέ να καμφθεί η πίστη του στην πατρίδα, στην Ελλάδα. Ιδεολόγος για το καλό και όχι για το κακό, όπως απέδειξαν οι πράξεις του. Σεβόταν τις πολιτικές πεποιθήσεις των άλλων. Φίλοι του ήσαν όλοι οι ορθόφρονες άνθρωποι, ανεξάρτητα από πολιτικές πεποιθήσεις και ιδέες, πράγμα που διαπίστωνα από την μακροχρόνια φιλία μας. Με εκτιμούσε και τον εκτιμούσα και η συζήτηση μαζί του ήταν σαν ένας ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ για την αναζήτηση του τέλειου και του ωραίου, παρά τις ιδεοπολιτικές διαφορές.

Η Ιστορία συνδέει τον άνθρωπο με τις πολιτιστικές αξίες και τα επιτεύγματα, δίδοντας υλικό και έμπνευση για νέες δημιουργίες. Σε μια εποχή που οι λαοί βαδίζουν προς νέα χιλιετία, η ιστορική και κοινωνική γνώση μπορεί να αποτελέσει τη βάση για την αντιμετώπιση των προκλήσεων των καιρών, που η στάση των ανθρώπων πρέπει να είναι θετική και όχι αρνητική,

χωρίς διαχωριστικές γραμμές και διλήμματα, στην εποχή της ενότητας και της συμφιλίωσης.

Προσωπικότητες σαν το Γιατρό Κανελλόπουλο αποκτούν επικαιρότητα και πρέπει να παραδειγματίζουν τις νεότερες γενιές, σε μια εποχή που δοκιμάζεται από την κατάπτωση των αξιών και των ιδανικών.

Η προτομή του γιατρού, που στήθηκε εδώ στην πλατεία της Αυλώνας, δίπλα στο ιατρείο και φαρμακείο του, θα παραμείνει διαχρονικά για να θυμόμαστε εμείς και να γνωρίσουν οι επερχόμενοι τον επιστήμονα Γιατρό, τον Ανθρωπιστή, τον Κοινωνικό Αγωνιστή και Συγγραφέα.

Γιατρέ Κανελλόπουλε, θα σε θυμόμαστε και θα σε τιμούμε και εύχομαι το παράδειγμα σου στον Επιστημονικό, Κοινωνικό και Ανθρωπιστικό τομέα να το μιμηθούνε και άλλοι, κυρίως οι νέοι, γιατί η ζωή δεν είναι μόνο ευδαιμονισμός ούτε λούφα και παραλλαγή προσωπική, αλλά υποχρέωση στον Άνθρωπο και την κοινωνία και μάλιστα στη Νέα Χιλιετία, που έρχεται με τα πολλά προβλήματα και απαιτήσεις.

Γιατρέ, με τα λίγα αυτά λόγια δηλώνουμε ότι θα σε θυμόμαστε ΠΑΝΤΑ.

Δήλωση του βουλευτή Πέτρου ΚΑΤΣΙΛΙΕΡΗ

Ο βουλευτής Πέτρος Κατσιλιέρης μετά το τέλος της εκδήλωσης έκανε την ακόλουθη δήλωση:

«Πραγματικά τέτοια εκδήλωση στη Μεσσηνία, όσο είμαι βουλευτής, δεν έχει ξαναγίνει. Ήταν μια συγκινητική βραδιά γεμάτη διδάγματα, κυρίως για τους νέους, που ευτυχώς η Αυλώνα έχει πολλούς. Το επίπεδο των ομιλητών, αλλά και η αισθητική του χώρου και των μνημείων ήταν πολύ υψηλά. Αξίζουν θερμά συγχαρητήρια στους οργανωτές της εκδήλωσης, αλλά και σ' όσους είχαν την ιδέα για τη σπουδαία αυτή πρωτοβουλία. Θεωρώ τον εαυτό μου ευτυχή που βρέθηκα σήμερα στην Αυλώνα και συμμετείχα στην αποκάλυψη του Μνημείου Πεσόντων Αυλωνιτών στους αγώνες για την πατρίδα και της προτομής του αείμνηστου ανθρωπιστή Γιατρού, κοινωνικού αγωνιστή και κορυφαίου αντιστασιακού Παναγιώτη Κανελλόπουλου. Ο αξέχαστος γιατρός ήταν μια προσωπικότητα μεγάλης εμβέλειας με δράση γνωστή σ' ολόκληρη τη Μεσσηνία και η τιμή της μνήμης του, αποτελεί και τιμή για τους σημερινούς Αυλωνίτες. Και πάλι θερμά συγχαρητήρια για τους διοργανωτές».

Η συνεστίαση

Μετά το τέλος της εκδήλωσης, ο ανιψιός του αειμνήστου γιατρού κ. Χρήστος Γ. Κανελλόπουλος παρέθεσε δείπνο, στο οποίο παρακάθισαν όλοι οι επίσημοι και οι περισσότεροι των συμμετεχόντων στα αποκαλυπτήρια.